

# ШЛЯХАМІ БРАТЭРСТВА

# ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 43 (1265)

Серада, 28 мая 1958 года

Цана 40 кап.

На працягу ўсяго года тыдня стала цёпла, сонечнае майска надор'е. Зазелілі навуку лясам, дрэвы апраўлілі пахучым трапяткім лісцем, сады расквілі кветкамі. З галінак абліны, якія ледзь-ледзь хвістацца пад лёгкім ветрыкам, ціха падаюць долу белыя палесткі. Май увайшоў у сваю красу — белы, зялёны, блакітны, чырвоны, як усход сонца — на ўсіх колерах прыроды.

У гэтыя дні па-святочнаму радасна, шчыра і сардэчна ў калгасных хатах, у дамах культуры, на плошчах гарадоў і вёсак. Беларусь сустракала сваіх дарогіх гасцей — пісьменнікаў, паэтаў і дзяржаўна-мастацтва Літвы.

Як паведамылася ўжо, 23 мая літоўскія пісьменнікі разам з беларускімі літаратарамі выехалі з Мінска: адна група ў Брэстскую, другая — у Магілёўскую вобласці.

На дарозе на Брэст гасці зрабілі першы прыпынак у Івацэвічах. Тут іх узначыла сестра літоўскіх раёнаў — рабочыня, калгасніца, настаўніца мясцовай школы, прадастаўніца грамадскіх устаноў. Дамі сабраліся на плошчы каля райвыканкома. Прышлі з кветкамі дзяткі, жалюцы і дзеці, старыя і малыя. Кожнаму хочацца паглядзець на гасцей, паслухаць галасы саброр'я. У многіх у руках кнігі літоўскіх пісьменнікаў, якія выехалі да пачатку тэдня ў Дзяржаўна-выдавецтва БССР, а таксама томкі беларускіх кніг, толькі што набытыя ў кіеўска.

11 гадзін раніцы. На дарозе паказалася калона машын. Вось яны спыніліся, з іх выходзяць гасці — літоўскія пісьменнікі і паэты Юнас Давідзіс, Уладас Мазураўс, Вацяс Раймерс, Ютынас Марцінявічус, Эдуардс Межлаіціс, Костас Кубілінас, Алескс Балтрунас, Вітаўтас Радавічус. Разам з імі беларускія сабры Ілія Пестрак, Максім Танк, Іван Шамякін, Янка Брыль, Рыгор Няхай, Анатоль Валогін, Пімен Панчанка, Юры Багушэвіч.

На сустрэчу гасцям з натуры выходзіць старэйшы чалавек, былы партызан Мікалай Харытонавіч Каўтун, апраўты ў беларускі нацыянальны касцюм. Як дарогі саветскі зямлі, як сімвал дружбы і братэрства ён прымаючы гасцям хлеб-солі. Яго прымае з рук старога беларускага партызана літоўскі паэт — аўтар шырока вядомай «Паэмы братэрства» Эдуардс Межлаіціс. Усе прысутныя на плошчы сардэчна вітаюць дарогіх гасцей.

Пачынаецца мітанг. Сакратар Івацэвіцкага РК КПБ тав. Мядзведзеў ад імя ўсіх працоўных раёна жадае гасцям шчаслівага падарожжа па брэсцкай зямлі, радасных сустрэч з працоўнымі, поспехаў у іх творчай працы. Беларускі пісьменнік Ілія Пестрак гаворыць аб тым непарунай дружбе, аб тых вузлах братэрства, якія заўсёды звязалі двух блізкіх суседзяў — літоўскі і беларускі народы, пісьменнікаў Літвы і Беларусі.

Эдуардс Межлаіціс, якога цёпла сустрапі прысутныя, выступае са словам у адказ. Ён дзякуе за сардэчнае сустрэчу, расказвае прысутным аб працоўных поспехах літоўскага народа ў акамінічым і культурным будаўніцтве, аб росце народнай гаспадаркі сваёй рэспублікі, аб сацыялістычным сабраініцтве хлебаборцаў Літоўскай і Беларускай саветскіх рэспублік.

У гэтым спаборніцтве нам, літоўцам, беларусы дапамагаюць дамагацца поспехаў у працы сваімі трактарамі, машынамі. — заканчвае Э. Межлаіціс. — Няхай жа ішча мацнейшай будзе дружба паміж літоўскімі і беларускімі калгаснікамі, паміж двума нашымі народамі!

Насля кароткага мітангу гасці накіроўваюцца ў шлях.

І чым далей яны едуць, тым становіцца ціплей, тым больш зялёна і кветка. На дарозе на Брэст яны яшчэ раз сустракаюцца — у Бярозе. Пры феазае ў горад тут паабала дарогі выстраілі шаронгі людзей. Піянеры, якія вышлі разам з сваімі настаўнікамі, бацькамі сустракаюць гасцей, уручаючы пісьменнікам жывыя кветкі.

Працоўныя і школьнікі Бярозы запрашаюць гасцей у раённы Дом культуры. Тут сабраліся так шмат людзей, што яны не маглі ўсе змясціцца ў зале і многія засталіся на вуліцы, слухалі выступлен-

ні праз адчыненыя вокны і дзверы. Ад імя працоўных раёна літоўскіх і беларускіх пісьменнікаў горада вітае першы сакратар Бярозаўскага райкома партыі тав. Ярашэнка. Ён расказвае гасцям аб сваім раёне, аб яго гісторыі.

— Не так даўно, — гаворыць ён, — да вызвалення Заходняй Беларусі, Бяроза была канцлагерам, куды польская ахранка кідала палітычных рэвалюцыянераў. Цяпер Бярозаўскі раён — адзін з перадавых сельскагаспадарчых і прамысловых раёнаў рэспублікі. Тут будуюцца буйнейшыя ў рэспубліцы ДРЭС, выпавы завод. Неназванальна змяняецца і знешні воблік горада. Вырастаюць новыя дамы, грамадскія пабудовы.

Намеснік старшыні праўлення Саюза пісьменнікаў БССР Іван Шамякін расказвае аб значным тыдня літоўскай літаратуры ў Беларусі, змяшчэнні прысутных з гасцямі. Затым гасці і беларускія пісьменнікі выступаюць перад працоўнымі горада з чытаннем сваіх твораў. З вялікай увагай выслухалі прысутныя вершы паэта Э. Межлаіціса, В. Раймерса, М. Танка, П. Пестрака.

Калона машын накіроўваецца далей. Яны не паспелі яшчэ да Кобрына, як тут, на кантралнай плошчы, каля помніка Ул. І. Леніну, сабраліся сотні жыхароў. Пісьменнікаў братній Літвы і Беларусі гасціна сустракаюць рабочыя, калгаснікі, прадастаўніцы працоўнай інтэлігенцыі раёна. Сакратар райкома партыі тав. Шулімін, работніца швейнай фабрыкі Надзея Трушпанка, загадчыца раённай бібліятэкі Ганна Грыбана, вучань 10-га класа Васіль Ікімус горада вітаюць літоўскіх таварышаў з прыездам на беларускую зямлю, жадаючы ім усяго найлепшага ў іх жыцці і творчай працы.

Многія чытачы прышлі на сустрэчу з кнігамі літоўскіх пісьменнікаў, якія прыехалі да іх. Пісьменнікі Літвы даюць аўтографі.

У адказ на гасцінную цёплую сустрэчу літоўскі паэт В. Раймерс гаворыць: — Дарогі таварышы, працоўныя горада Кобрына! Я не памылюся, калі скажу, што гэтыя сустрэчы паслухаць жыць большаму ўмацаванню дружбы паміж нашымі народамі, паміж нашымі літаратарамі.

Бурнымі воплескамі, са шчырым сардэчным паўшчым працоўныя Кобрына праводзяць дарогіх гасцей на Брэст, дзе іх чакаюць новыя сустрэчы, новыя радзімыя аб'екты, аб прымы саветскіх людзей на карысць сваёй роднай сацыялістычнай Бацькаўшчыны. Яны едуць далей шляхамі братэрства, шляхамі дружбы, якія пралажылі на ўсёй рэспубліцы, па ўсёй нашай саветскай зямлі.

У Брэст гасці прыехалі ў другой палове дня. Тут яны пазнаміліся з абласным цэнтрам, наведалі музей герцагінай абароны Брэсцкай крэпасці, пабылі на буйных прадпрыемствах горада. Вечарам, у летнім кінатэатры, адбылася цёплая, сардэчная сустрэча літоўскіх і беларускіх пісьменнікаў з працоўнымі Брэста.

Кароткім уступным словам вядоў адкрыў намеснік старшыні Бярозаўскага аблвыканкома тав. Крыштофіч. Затым выступалі слесар рамонтна-механічнага заводу В. Сухарукаў, выкладчыца педінстытута Г. Сасноўска і іншыя. Яны гаворыць аб тым, што многія творы літоўскіх пісьменнікаў вядомы беларускім чытачам, што літоўская літаратура, як і ўся наша шматнацыянальная, саветская літаратура, дасягнула за гады Саветскай улады значных поспехаў; літаратура верна служыць сваёму народу, адлюстроўвае духоўны эрэт, прыгажосць думак і мар саветскага чалавека.

Прысутныя з вялікай увагай выслухалі літоўскіх і беларускіх паэтаў, якія выступілі на гэтым вечары.

24 мая гасці разам са сваімі сабрамі — беларускімі літаратарамі, прадастаўнікамі грамадскіх арганізацый абласнога цэнтра пабылі ў Каміяны і наведалі Беларэжскую пушту — адзін з прыгожых куткоў Беларусі. Тут іх сустрапа прыемная вестка аб тым, што ранішай гэтага ж дня папоўнілася сямя беларускіх зубоў — зубрына нарадзіла зубраня.

У Беларэжскай пушчы гасці наведалі музей Дзяржаўнага аказніка, пазнаміліся з багатай і цудоўнай фаўнай Беларэжы. Гасці засталіся задаволенымі ад наведвання пушчы. На развітанне яны пакінулі запіс у кнізе подкуаў, у якіх гаворыцца: «Выкаладаем глыбоку ўдзячнасць беларускім пісьменнікам і кіраўнікам вобласці за тое, што яны азнамілі нас з гэтым выключна цікавым кутком Радзімы».

Цёплыя сустрэчы літоўскіх і беларускіх пісьменнікаў адбыліся з працоўнымі ў раённых цэнтрах Каміяны і Саюніце. На гэтых сустрэчах прагучалі вершы, якія прысвяцілі Літве, дружбе літоўскага і беларускага народаў паэты М. Танк, П. Пестрак, Р. Няхай і іншыя. Працоўныя горада дзякавалі гасцям за прыезд да іх, жадалі ім самых лепшых поспехаў у жыцці і дзейнай працы.

Лепшыя творы літоўскай літаратуры, — запісу ў сваім выступленні настаўнік Каміянскай сярэдняй школы Іван Андрэевіч Волкаў, — з'яўляюцца здабыткам не толькі літоўскага народа, але і народаў усяго Саветаўскага Саюза. Мы з вялікай цікавасцю чытаем кнігі літоўскіх пісьменнікаў. Надаём жа нашым сабрам і ў далейшым сваімі творамі натхняць народ на будаўніцтва камунізма.

24 мая працоўныя Магілёўшчыны сустракалі слаўных прадастаўнікоў літоўскай літаратуры — старшыню праўлення Саюза пісьменнікаў Літоўскай ССР Антанас Венцлава, народнага паэта Літвы Цеафіліс Цілівіціс, пісьменніка і паэтаў Алесксандра Гузіявічуса, Эўгеніуса Матузіявічуса, Альбіна Жукаўскага і беларускіх літаратараў, якіх суправаджаў іх, — Патра Галебу, М. Калачынскага, Ул. Корбана, Р. Сабалеўку, К. Кірвенку, А. Зарыцкага, В. Вітку.

За некалькі хвілін да прыезду гасцей у Магілёў пачаліся прадастаўніцы грамадскіх выхадзі сустракалі іх за горада на Магілёўскую шашу. Вось падыходзіць калона машын. З іх выходзяць гасці і суправаджаючы іх беларускія пісьменнікі.

З дэплым словам прывітання да гасцей з'яўляюцца намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкома тав. Давыдаў.

Антанас Венцлава гаворыць у адказ: — Мы вельмі рады, што прыехалі да вас — працоўных слаўнай Магілёўшчыны. Нашы сустрэчы на гасцінай беларускай зямлі — гэта аднака моцнай непарунай дружбы паміж двума братнімі народамі — беларускімі і літоўскімі.

Піянеры падарсілі гасцям валікіні букеты жывых кветкаў.

У гэты ж дзень літоўскі і беларускі пісьменнікі наведалі Магілёўскі завод шпунга валакна, пазнаміліся з вытворчымі працэсам, гутарылі з рабочымі, інжынерамі, тэхнікамі. Гасці пабылі на месцы бітвы рускіх воіск з напалеонаўскімі захаванікам, якая праходзіла ў 1812 годзе пад вёскай Салтанавка. Разам з рускімі падарсілі ў гэтым баі герцаіна амагачы з ворагам літоўскі ўланскі полк.

У новым Доме культуры заводу шпунга валакна адбыўся агульнагарадскі літаратурны вечар. Яго адкрыў першы сакратар Магілёўскага абкома партыі тав. Маішоўскі. Ад імя працоўных Магілёўшчыны ён горада вітаў дарогіх гасцей і пажадаў ім новых творчых поспехаў.

З прагучым словам у адказ выступіў літоўскі пісьменнік Аляксандрс Гузіявічус. Затым на літоўскай і на рускай мовах прагучалі свае вершы паэты Літвы Антанас Венцлава, Цеафіліс Цілівіціс, Эўгеніус Матузіявічус, Альбі-

нас Жукаўскас. З чытаннем сваіх вершаў і перакладаў вершаў літоўскіх саброр'я выступілі беларускія пісьменнікі Патра Галеба, Міхась Калачыненкі, Вацяс Кірвенка, Аляксей Зарыцкі, Васіль Вітка, Васіль Матушаў, Уладзімір Корбан.

Літоўскім пісьменнікам былі паднесены ў падарунак фотальбомы, якія адлюстроўваюць поспехі ў развіцці народнай гаспадаркі і культуры Магілёўскай вобласці. Такі ж альбом быў паднесены праўленню Саюза пісьменнікаў БССР.

У фойе Дома культуры прадавалася багата кніг літоўскіх і беларускіх пісьменнікаў. Кожны з прысутных мог атрымаць на добрую і доўгую памяць аўтограф, які з вялікай ахвотай рабілі гасці.

На другі дзень знаходжанія ў Магілёве літоўскі саброр'я запрасілі да сабе калгаснікі вядомай у краіне сельскагаспадарчай арцелі «Камітэрыя».

На сустрэчу дарогіх гасцей прышлі сотні на-святочнаму апраўтых калгаснікаў, калгасніц, юнакоў і дзяўчат. Гэты дзень для іх з'яўляўся двойчы святочным. Наглядзецца на неспрыяльных раней умовах надор'я, калгаснікі «Камітэрыя» першыя ў вобласці скончылі службу збожжавым, ільну і па-саду буболь.

Калгаснікі з хлебам-соллю сустрапі пісьменнікаў братній Літвы, Герой Сацыялістычнай Працы, старэйшы конх калгаса С. Слабадзін, уручаючы хлеб-солі гасцям, гаворыць: — Дарогі нашы браты! Ад усёй душы вітаем вас і просім пахаштаваць на-шага калгаснага хлеба-солі.

Букеты жыных кветкаў падносяць гасцям дзяткічаты.

У калгасным клубе сабраліся сотні людзей. Пачынаецца мітынг дружбы. Сакратар калгаснай партыйнай арганізацыі В. Варыновіч ад імя хлебаборцаў вітае літоўскіх пісьменнікаў, гаворыць аб поспехах сваёй сельскагаспадарчай арцелі. У мінулым годзе, падарсівае ён, камітэрыяўцы вырабілі ўраджай да 21,7 цэнтнера збожжавых, на 163,5 цэнтнера буболь і з кожнага гектара. У сярэднім ад кожнай фуражнай каровы надзена на 3,735 кілаграм малака, атрымана на 64,7 цэнтнера свініны на 100 гектараў зямлі. Агульны даход калгаса перавысіў сем мільянаў рублёў.

На працяжжэ выданняна калгаснікам на 13,5 рублёў грашыма, 2,5 кг хлеба, 5 кг буболь, шмат гародніны і іншых прадуктаў. За дасягнуты поспехі ў развіцці арцельнай гаспадаркі старшыні (Заканчэнне на 2-й стар.)

## Да новага ўздыму сацыялістычнай культуры і мастацтва!

Днямі ў Маскве скончыў сваю работу II Усеазаоны з'езд прафсаюза работнікаў культуры. З усіх краін у сталіцу нашай Радзімы з'ехалі пасланцы мільяённай арміі байцоў ідэалагічнага фронту, верхніх памочнікаў партыі ў камуністычным выхаванні працоўных. Узброеныя ўказанымі снежаньскага Пленума ЦК КПСС аб павышэнні ролі прафсаюзаў на ўсеазаоннай барацьбе за пабудову камунізма ў нашай краіне, дэлегаты з'езду абмяркоўвалі надзвычайныя праблемы культурнага будаўніцтва, намяцілі новыя шляхі актыўнага ўдзелу ў ім прафсаюзных арганізацый.

З'езд адзначыў, што асноўная ўвага работнікаў культуры была засяроджана на рэалізацыі партыйных указанняў, далесных XX з'ездам КПСС і ў выступленні таварыша М. С. Хрушчова «За цесную сувязь літаратуры і мастацтва з жыццём народа». Публікацыя гэтага важнейага партыйнага дакумента азнаменавала сабой наступленне новага, больш высокага этапу ў ідэалагічнай рабоце, асабліва ў галіне літаратуры і мастацтва. Быў нанесены сакрунальны удар па ўсім спробах праціўніц класова варажуж нам буржуазную ідэалогію, з усёй выстрэгі і прычынасцю падарсівае ў ім непачынаецца ідэйны палітык Камуністычнай партыі ў галіне літаратуры і мастацтва, распрацаваных Ул. І. Леніным і пацверджаных жшчціцям.

Выступленне таварыша Хрушчова яшчэ і яшчэ раз напамінае, што ў абста-вінах вострай ідэалагічнай барацьбы, якая адбываецца сёння ва ўсім свеце, нельга паслабляць работу па ідэйнаму выхаванню творчай інтэлігенцыі, нельга пускцца на самадэка адказную работу па фарміраванню тэатральнага рэпертуару, займаць пазіцыю неўмяшання ў галіне выхавання мастацтва і кінэдраматургіі, нельга прымірэнна адносіцца да любых праўдлівых буржуазнай ідэалогіі.

З'езд яшчэ раз напамінае, што актыўны ўдзел у дзейнасці творчых арганізацый, барацьба за высокую ідэйнасць і майстэрства, умацаванне цесных сувязей творчых калектываў з самымі шырокімі масамі працоўных горада і вёскі павінны стці галоўным у рабоце прафсаюзных арганізацый устаноў мастацтва.

Асаблівую ўвагу дэлегатаў прыцягнула абмеркаванне пытання паралеку дзя з'езду «Перспектывы план развіцця галін культуры на 1959—1965 г.г.» Дакладчыкам па гэтым пытанню выступіў міністр культуры СССР тав. М. А. Міхайлаў.

Велізарныя поспехі, дасягнутыя нашай краінай, — гаворыць дакладчык, — сведчаць аб тым, што наша партыя, яе лідзірскі Цэнтральны Камітэт паспяхова рухавец наперад справу камуністычнага будаўніцтва, аб тым, што наш народ, як ніколі, агуртаваны вакол партыі, націхне ідэямі будаўніцтва камунізма і паспяхова праводзіць у жыццё гэтыя ідэі. Задача работнікаў культуры — быць у першых рыхах агульнанароднай барацьбы за выкананне планаў камуністычнага будаўніцтва.

Гаворачы аб пярэднях перспектывных планах развіцця сацыялістычнай культуры, неабходна звярнуць асаблівую ўвагу на больш актыўныя пошукі новага, укарачэння усё лепшае на фронце культурнага будаўніцтва.

У галіне кіно намечана да 1965 г. значна павялічыць выпуск поўнаметражных і кароткаметражных фільмаў, штогод будзе ўзрастаць колькасць шырокаэкраннага і панарамнага карцін, а таксама прадастаіць і далей развіваць навукова-папулярнае і дакументальнае кіно. Развіццё кінавытворчасці запатрабуе паліпашэння тэхнічнай базы, дзела чаго на бліжэйшы перыяд ставіцца задача завяршэння раканструкцыю кінастудыі, зварш за ўсё ў саюзных рэспубліках.

У галіне кінафідэліі міністэрства прадулжэвае значнае павелічэнне колькасці кінастановак. Планаўцяца будаўніцтва новых кінатэатраў у гарадах і сельскай мясцовасці, абсталяванне кінатэатраў на-вейшай тэхнікай і забеспячэнне усёй кінасеткі плённай на рэгаручай аснове.

Галоўная задача тэатраў — павышэнне ідэйна-мастацкай ўзровень рэпертуару, умацаванне арганічнаму сувязь з жыццём народа, з сучаснасцю, з задачамі барацьбы саветскага народа за перамогу камунізму. Крытыка недахопаў рэпертуару многіх тэатраў, гаворыць дакладчык, была, бязумоўна, правільнай. Побах з гэтым неабходна дамагацца далейшага паліпашэння якасцнага складу труп, смалей высокава таленавітую моладзь.

На перспектывнаму плане на бліжэйшыя гады намечана стварэнне новых тэатраў пераважна ў прамысловых цэнтрах, на буйнейшых новабудовах Сібіры і Далёкага Усходу, у раёнах асваення цаліных і абложных зямель. Неабходна зваршн сур'езную ўвагу на ўмацаванне раённых і перасоўных тэатраў, на падтрымку самадзейных тэатраў, якія павялічэ ў многіх гарадах. Запрактыкаваныя тэатры, а таксама і тыя, якія з'яўляюць дзей-

ніваюць, патрабна абсталяваць больш сучаснай спецыяльнай тэхнікай і смалей пераходзіць да выкарстання новых, больш экаанімічных матэрыялаў для афармлення спектакляў.

У другой палове перагяд ў Маскве будзе складана Усеазаоны народна дзяржаўна тэатра. Асноўная задача гэтай народы — вызначыць шляхі далейшага развіцця тэатральнага мастацтва, крытыка недахопаў, якія пераходзяць гатаму развіццю і распрацоўка мерапрыемстваў, якія б садзейнічалі яго далейшаму ўздыму.

Планам выхавання будаўніцтва новых цыраў, стварэнне новых музычных калектываў — сімфанічных аркестраў, харавых калектываў, ансамбляў песні і танца і камерных ансамбляў.

Міністэрства мае намер усямерна пашыраць і павялічваць музычным прапанаву. У сувязі з гэтым неабходна больш актыўна падтрымаць самадзейныя музычныя калектывы, перш за ўсё харавыя таварышчы, сімфанічныя і духоваы аркестры.

Вялікае значэнне мае выпуск грамафонных пласцінак. Сёлета на існуючых заводах грамафоніі прадастаўляецца магчымасць павялічыць выпуск пласцінак. Акрамя таго, у гэтым годзе прадулжэваецца стварэнне студыі грамафоніі ў саюзных рэспубліках і ў Сібіры.

На бліжэйшыя гады распрацаваны план арганізацыі мастацкіх выставак. Найбольш значымі з'яўляцца выстаўкі «Саветская Расія» і ў гонар 40-годдзя Ленінскага калгасу. У канцы года акрэслена выстаўка выхавання мастацтва краін сацыялістычнага лагера. Маецца на ўвазе ажыццявіць выстаўкі выхавання мастацтва ўсіх саюзных рэспублік і падтрымацца да Усеазаоннай мастацкай выстаўкі 1960 г.

Нам прадастаіць працягваць работу па збудаванню помнікаў, усямерна паліпашць прапанаву манументальнай скульптуры. Прыкладна ў два ці тры разы павяліча ўзраці колькасць перасоўных выставак. Значна павялічыцца масавы выпуск рапрадукцый, палепшыцца работа мастацкіх музеяў.

Віжычныя выхаванне павінны павялічыць выпуск кніг і часопісаў, прыкладна, у паўтары разы. Будзе павышана якасць выдавецкай літаратуры, павялічана выпуск паперы і значна пашырана папіграфічная база.

Зараз распрацоўваюцца прапановы аб тым, каб улічыўшы ініцыятыву перадавых раёнаў, абласцей, краёў і рэспублік, зыходзячы з месцовых асаблівасцей і ўмоў завяршыць у бліжэйшы час будаўніцтва дамоў культуры ў большасці раёнаў, пашырыць будаўніцтва добраапарэдкаваных раённых бібліятэк. У калгасах, якія экаанімічна ўмацаваліся за апошнія гады, неабходна яшчэ шырэй разгарнуць культурнае будаўніцтва.

Для падрыхтоўкі кваліфікаваных кадраў прадулжэваецца адкрыць некалькі новых, пераважна сярэдніх навучальных устаноў, значна павялічыць будаўніцтва музычных і мастацкіх школ.

Перспектывны план адкрывае вялікія магчымасці для далейшага паліпашэння абслугоўвання шырокіх мас працоўных. Будзе значна павялічана колькасць выхадзі тэатраў на прадпрыемствы і ў сельскай раёнах.

Далей дакладчык гаворыць аб неабходнасці больш поўнага выкарстання шматгарадных духоўных багаццяў, аб усямерна пашыранні ўзаемага культурнага абмену паміж рэспублікамі. Гэтай справе будзе служыць павелічэнне колькасці так званых перасоўных экспаніцый ваарціных галерэй і інш.

— Наўжо нармальна і тое, — гаворыць тав. Міхайлаў, — што рэспублікі, размяшчаныя па суседства, вельмі рэзка абмежаваныя спектаклямі? Чаму, напрыклад, у Беларусі не ва ўсіх тэатрах ідуць украінскія п'есы, а ў Украіне — беларускія? Ды і ў Маскве з гэтым абстаці дадана не ўсё добра.

## Экзамен вытрыманы

складанай задачай паспяхова спраўляюцца нашы навучныя установы.

Агляд з усёй відэаочнасцю паказвае не голы творчы рост тэатральнай школы, рост талентаў, але і прафесіянальны рост нашых педагогаў. Цікава, што побач з такімі майстрамі саветскага тэатра — вопытнымі педагогамі, якія прафесары А. Харва, І. Марціняк, Н. Пітэроў, І. Раеўскі, Л. Волкаў і інш., да выхавання актёра ўсё больш прыцягваюцца маладыя педагогічныя кадры, якія ў спектаклях агляду іра працяілі сваё творчым матэрыялам.

Агляда прадэманстравалі росквіт тэатральнай адукацыі ў нацыянальных рэспубліках прыцягваюцца маладыя педагогічныя кадры, якія ў спектаклях агляду іра працяілі сваё творчым матэрыялам.

Агляда прадэманстравалі росквіт тэатральнай адукацыі ў нацыянальных рэспубліках прыцягваюцца маладыя педагогічныя кадры, якія ў спектаклях агляду іра працяілі сваё творчым матэрыялам.

дэнтаў вучылішча імя М. С. Шчэпкіна пры Дзяржаўным ордэна Леніна Акадэмічным Маладым тэатры. Але наш спекталь атрымаў пры абмеркаванні больш высокую ац

ТЫ ДЗЕНЬ ЛІТОУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ Ў БЕЛАРУСІ

ШЛЯХАМІ БРАТЭРСТВА

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)

калгаса Г. Сяргееву і дзярцы Т. Зубарвай прысвоена званне Героя Сацыялістычнай Працы, 29 паловаду і жылываду ўзнагароджаны ардамі і медалямі Саюза ССР.

Госці з валай прыемнасцю даведваюцца аб гэтых выдатных поспехах хлебарабаў. Народны паэт Літвы Дзефліне Шильвіце выказвае глыбокую ўдзячнасць калгаснікам за сардэчны і цёплы прыём. Ён перадае беларускім хлебарабам гарачае братняе прытаніне і пажаданні найлепшых поспехаў у іх працы.

— Аб вашых цудоўных дасягненнях, — заявіў у заключэнне П. Шильвіце, — мы раскажам літоўскім калгаснікам.

Ад імя членаў сваёй сельскагаспадарчай арцелі старшыня калгаса Герой Сацыялістычнай Працы І. В. Сяргееў уручае гасцям валайкі на-масацку аформлены фотальбом, які расказвае аб дасягненнях калгаса.

Пасля літоўскія госці і беларускія пісьменнікі пазнаёміліся з грамадскай гаспадарчай калгаса, пабылі на жылывадаўчых фермах, гутарылі з калгаснікамі пра іх працоўныя справы.

З калгаса «Камітэр» пасланцы братняй Літоўскай рэспублікі і беларускія пісьменнікі выехалі ў Горкі. Тут, у Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі адбыўся валайкі літаратурны вечар, на якім прысутнічалі студэнцкая моладзь, прафесары і выкладчыкі. Яны гарача віталі дарогіх гасцей.

25 мая госці вярнуліся ў Мінск. Увечар яны выступілі на Мінскай студыі тэлебачання, затым наведвалі дом, у якім жыў і працаваў народны паэт Беларусі Якуб Колас. Дырэктар музея Якуба Коласа Даніла Канстанцінавіч Міцкевіч і яго сямя гасціна сустралі дарогіх гасцей.

Днём 26 мая ў Доме творчасці імя Якуба Коласа ў Наралішчавіч літоўскія пісьменнікі сустраліся з беларускімі. У сардэчных гутарках яны падзяліліся ўражаннямі аб знаходжанні ў Беларусі, гаварылі аб выданні кнігі літаратураў абедзвюх рэспублік, аб умацаванні творчых сувязей паміж нашымі братнямі літаратурамі.

У гэты ж дзень урад Беларускай ССР наладзіў прыём у сувязі з тыднем літоўскай літаратуры ў Беларусі. Прыём прайшоў у цёплай сардэчнай абстаноўцы.

Тыдзень літоўскай літаратуры ў Беларусі закончыўся. Ён паназаў яшчэ раз азайтветва і маналітнасць нашых пісьменніцкіх радаў, імкненне ўсіх савецкіх

пісьменнікаў у неарушнай дружбе, у самых прыхільных творчых сувязях тварыць дзеля свайго народа, на карысць свай шматлікай і шчыльнай сямейнай Радзімы.

Перад ад'ездам у Мінска кіраўнік дэлегацыі літоўскіх пісьменнікаў, старшыня праўлення Саюза пісьменнікаў Літвы Антанас Венцлава пазычыў, як даведаўся карэспандэнт БЕЛТА, сваімі ўражаннямі аб знаходжанні ў Беларусі. Ён сказаў:

— У мемарыяльным музеі Інкі Купалы ў Мінску вельмі карціна літоўскага мастака А. Сургайліса, на якой з валайкі любоўю адлюстраваны вобраз народнага паэта Беларусі ў шчырай гутарцы з буйнейшым літоўскім пісьменнікам Пятрасам Цірыкам. Я. Купала сустракаўся з Цірыкам у 1940 годзе ў Мінску і ў Вільнюсе. Пісьменнікі здаліся тады думкамі аб літаратуры, аб дружбе нашых народаў, якая зараз, калі ўжо няма ў жыццях гэтых песняроў, квітнее ўсё больш і больш арка.

У братняй Беларусі на тыдзень літоўскай літаратуры прыехалі нашы вядомыя пісьменнікі і паэты — А. Гудайціс-Гузавічус, П. Шильвіце, Э. Межаляйціс, У. Магзурунас, М. Слукціс, Э. Магузілічус, П. Давідайтэ, А. Балтрунас, В. Рэймерс, Б. Кубіліскас, Ю. Марцінкавічус і іншыя. Многіх з іх аздавае з беларускімі пісьменнікамі сапраўднае, сардэчнае дружба. Як у літоўскіх пісьменнікаў у Мінску, так і ў беларускіх — у Вільнюсе шмат сяброў. У Вільнюсе ў свой час жылі і працавалі не толькі Я. Купала і Я. Колас. Там загартаваліся ў барацьбе за свабоду свайго народа і пачыталі свой літаратурны шлях М. Танк, В. Таўлай, П. Шестрак. У час Валайкі Айчынай вайны, калі мы разам змагаліся за свабоду і незалежнасць савецкай Радзімы, наша дружба яшчэ больш умацавалася. А пасля вайны мы часта сустракаліся, знаёмліліся бліжэй, даведваліся больш адзін пра аднаго. У першую пасляваенную гаду беларусы, латышы і літоўцы на мядзі трох братніх рэспублік агульнымі сіламі пабудавалі электрастанцыю «Дружба народаў», і раласна адзначаць тое, што таленавітым беларускім пісьменнікам П. Броўкам аб гэтым будаўніцтве ўжо створаны рамаі «Калі зліваюцца рэкі», які перададзена на літоўскую мову. Раласна і тое, што «Памя братэрства» Э. Межаляйціса, у якой паэт з натхненнем усаўляе дружбу трох народаў, ўжо выдана на беларускую мову.

У першыя дні нашага знаходжання ў

братняй Беларусі расквітнелі ўсе сады. У ізмурнаў вяселі аздалі мільёны белых і ружовых палесткаў кветак шышаў, груш, аблынь. Расціла чаромха. Гэта пагадала нам нашу родную Літву, якая ў гэтыя дні ат Вільнюса да Балтыйскага мора таксама ўсё ў квітнеючых садах. Гэта вельмі цудоўны вясонні час — цёпла, сонечна, ён падобны да нашай дружбы. У гэтым мы шмат разоў пераказваліся, калі разам з беларускімі паэтамі выступалі ў імітацыйных аўдыторыях дурнопага вясенняга Мінска, перад герарычнымі будаўніцамі горада, перад студэнтамі, калі сустракаліся з рабочымі мінскіх аўтамабільнага і трактарнага заводаў, калі выступалі перад жылжарамі герарычнага Бреста або ў цудоўным, толькі што адкрытым Палацы культуры завода штучнага валадана ў Магілёве ці на адкрытай пляцоўцы сродок вяселі ў Горках, перад студэнтамі Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі.

За тыдзень, які мы правялі ў Беларусі, мы яшчэ глыбей палюбілі беларускі народ, яго цудоўныя песні, яго мілагучную мову, цёплую яго сэрца і былі ў захваленні ад яго шчырай гасцінасці. Мы мелі шчаслівы выпадак убачыць цудоўную сталіцу Беларусі, якая ўзнялася з руін і поспеху, валаіны калгасы, мы яшчэ бліжэй пазнаёмліліся з багатай і шматграннай культурай блізкага нам народа, і гэта цудоўна. Мы бліжэй уведлі і палюбілі працавіты і герарычны народ, з якім полечы мы калісьці грамадзянска-ваеннага супраць царскага самаўладства і польскіх панюў, білі гітлераўскіх захопнікаў, а зараз у сям'і братніх народаў, у нашым валайкі савецкім доме будзем светлаў будучыню.

У час нашых асабістых сустрэч мы абмяняваліся з беларускімі таварышамі на пры думкамі аб літаратурных справах, аб

падрыхтоўцы да нашых пісьменніцкіх г'ездаў, аб тым, каб лічце больш шчырай наладзіць нашы сувязі, умацоўваць нашу дружбу. Мы дагаварыліся ў прыватнасці аб пераказках новых твораў беларускай і літоўскай літаратуры. Выказвалася прапанова аб тым, каб на чарае выдываць у Мінску і Вільнюсе на рускай мове міжрэспубліканскія літаратурна-мастацкія аглядачы.

Беларусь прыбрала ў белую квецню садоў. Калі на дрэвах літоўскіх садоў даспеюць плады, калі галіны схіляцца пад цяжарам ураджаю, нашы беларускія таварышы — пісьменнікі прыедуць у Літву на тыдзень свай літаратуры. Мы таксама сустрэнем іх як самых дарогіх гасцей з хлебам-салом, з новымі пераказкамі цудоўных беларускіх кніг. Мы глыбока пераконаны, што нашы сустрэчы прынесуць узаемную карысць абодвум нашым народам-сёбрам, народам-братам. Мы не развіваемся сёння з беларускімі сябрамі, а пакідаючы Беларусь ямямо, гаворым: да пабачення ў Літве, браты-беларусы!

Беларускія пісьменнікі цёпла праводзілі сваіх сяброў. Мы таксама гаворым: да пабачення, нашы дарогі сябры, літоўскія пісьменнікі і паэты! Шчаслівага вам шляху! Да новай, шчырай, цёплай і сардэчнай сяброўскай сустрэчы!



Літоўскія пісьменнікі Аляксандра Гузавічус і Альбінас Жукаўскас жадалі сфатаграфавання з піянерамі, якія ўручылі ім букеты жыўых кветак. Фота А. Рымкіна.

ТВОРЫ НАШЫХ СЯБРОЎ

Раскрыццё душы чалавека

Нізкі паклон Беларусі

У час тыдня літоўскай літаратуры ў Беларусі я, разам са сваімі землякамі, наведваў Горкі, Беларускаму сельскагаспадарчую акадэмію. У бібліятэцы акадэміі на цёмнай падлозе знайдуцца квадратныя адбіткі, аднаўляючыя фарме кніг. Там былі спалены кнігі. Гітлераўскія пошчышчы спалілі 700 тысяч тагоў кніг. Я запіскаў, глядзячы на гэтыя цёмныя квадраты на цёмнай падлозе бібліятэкі.

Нахай будучы праклятыя выкладкі, спалілішышы гэтыя кнігі.

Дванаццаць год таму назад я ўпершыню наведваў Беларусь. Прыехаў у Мінск і жанушыў; праехаў вёскі, гары і запіскаў. Амааў усё — хаты, заводы, палцы яжалі ў руінах. Понае беларускіх гародаў у да гэтага часу адчуваю на сваіх вачах.

Нахай будучы праклятыя звары, што прынеслі столькі пакут беларускаму народу.

І вось зараз разам са сваімі таварышамі-літоўцамі і са сваімі братамі-беларускімі пісьменнікамі з выкладку тыдня літоўскай літаратуры я на братняй зямлі. Мне выпала шчасце зноў наведваць Беларусь.

Незвычайная, неапсалёная радасць не пакідала мне ні на секунду. Тое, што я ўбачыў, сагравала і ўзімала сэрца, радавала душу, здаіўляла роум. Шмат зрабіў беларускі народ за гэтыя дванаццаць год!

Нахай будучы бласлаўленыя беларускія маці, якія нарадзілі такое моцнае, такое стваральнае, такое працавітае племя!

Нізкі паклон даблеснай светы і маці Беларусі!

Альбінас ЖУКАЎСКАС.

Есць творы, якія кранаюць сэрца, абуджаюць пачуцці і думы. Гэта таму, што аўтары такіх твораў у сваіх разважаннях, а ў першую чаргу ствароўшы вобразы людзей, ралуюцца іх поспехам, пакуючы радасць з імі пры індулках, праікаючы у іх велькія глыбіні душы чалавека, панаючы непазнавае, раскрываючы імітаграфны свет чалавека.

Да такіх твораў трэба аднесці апавадненне літоўскага пісьменніка Аляксандраса Баўжа «Сына», якое з'явілася нядаўна ў нашым друку.

Герой гэтага апаваднення Меерс вылісны аўтарам так, што насамі, дазвеша, пісьменнік расказвае не пра Меерса, а пра самога сябе — так раліфіна адчувацца ўспрымаюцца ён.

Усе ілюзны перажыванні чалавека раскрываюцца праз рухі, постаці, адзены, нематэрыялі яго слоў.

Ужо ў самым пачатку апаваднення перад нами вырсоўваецца «салінока ладзавыя постаць». У яе «ссуцтвеннае плечы», «жыцкая хада», «столькіны позір сумных вачэй» (усюды падкрэслена міою.—Н. П.), «Барадаснасць уражання ўмацавеша паказам «старой бранзоты» на плячых, «ворнай кепкі» на галаве, «маленькага скруткачка» над пахай.

Гэта толькі накуль што партрэт сумнага чалавека, якое азда-жа мы ўбачым у дзевяці: «Меерс сугартава ірануў брамку, аблізаўшы перасохлыя вусны, спытаў: — Ён памер?.. Так?»

Гэты рух і слоў, сказанія перасохлымі вуснамі, раскрываюць глыбокую душэўную трыогу чалавека за некага бласкона дарагога, любімага.

Адмоўны адказ жанчыны на пытанне Меерса ралтам пераўтварыў яго. У сумных ралей вачах «супыхнула бавазьяна іскарка», якая хутка раагарэлася. «Здавалася, сонечны прамень азарыў яго».

Чалавек, які кіруецца стандартнымі катэгорыямі, напуна, аздаваліся б гэтым і паставіў бы кропку. Бацька знашоў жыццём гарача любімага сына. Чаго ж яшчэ жадаць?

Аляксандра Баўжа не пайшоў па гэтым шляху. Ён паказаў, што чалавек, яго жыццё — гэта ява надзвычай шматгранная, невычарпальна глыбокая і складаная.

Але паведаміла Меерсу, што Мікалокас (яго сын) у іх сям'і за старэйшага сына і ён думае, што ява і ё муж Лінку — яго бацька.

Здадзена на першы погляд, бацька, пачуў:

шы гэта, павінен яшчэ больш урадавацца шчасце свайго сына. Аднак мы бачым, як «Меерс ставіў, у руках камечы кепку, а ў гудзях у яго бліса гарача хваля, яна ладзвалася аж да горла». Не! Меерс не ўрадаваўся гэтам, бо, знашоўшы сына, ён зноў яго страціў.

Новая хваля суперэчлівых пачуццяў, пакут і сумнаў забурліў ў душы Меерса. Мы і бачым і ў той час, калі ён быў кала стойка, дзе, навуна, не раз селазь яго сын, і ў той час, калі ён моўчы слухаў расказ Анеля пра дзіўнаста Мікалокаса, і ў час сустрэчы з сынам, які яго не панаў, і за сталом, і ў бясонню ноч. Але пачуцці былі аднолькавымі на працягу ўсяго часу. Наадаварот, яны іяснына змяняліся над уплывам жэстаў, слоў, ітананчій, усмешкі і нават маўчання. Анеля Лінкувене кланталіна праівае Мікалокасу ачасаваша і пачыноца дакранаеша да яго валасоў.

«Ці то звычайныя словы жанчыны, якія прагаліў гэтак натуральна, ці то шчырае, бескалопная усмешка сына, ці то нешта нядаўнае, што дунала ў гэтай утульнай хаце, здавалася, перавярнула ўсё ў галаве Меерса. Ён адчуў, як аддалілі яго гэтыя галы ад хаты Лінкусаў, ад сына. І дзівя: чому не было сына. Не тое, што сумна. Тромкі сумна, валамо, было. Але радасць за сына, які меў у жыцці ўсё, што трэба дзіцці, прытулкава гэты смутак.»

Толькі ў гэтай адной сцэны аўтар здолеў паказаць столькі адзеныў, дум і пачуццяў. Радасць і смутак адначасова валадоўць душою бацькі і як бы спабарынаць пачуцці паміж сабою. Нервоная ўзарушанасць, пакутлівы розум не далі заснуць да раніцы. І не толькі, аярнушы себе сына, Меерс баяўся ў другі раз яго аспраціць і гэтым зрабіць яго нешчаслівым. Ён бачыў,

што прынясе валаікае гора і Анеля, забраўшы яе прыймага сына, бо бачыў у яе ўзарушанасць, неспалою, што таксама па-май-стэрску падлазена аўтарам у яе валадзінах і словах. Яна непакоіцца, што Меерс адбярэ ў яе любімага Мікалокаса і разам з тым яна не мае аарожых пачуццяў да бацькі, бо добра ралуме яго і апраўдае сваім пачуццям сэрцаме. Яе настрой, не пакуты маці велькі ўлада валазана тады, калі яна, расказваючы аб дзіўнаста свайго валазана, «павярнулася да Меерса і, глядзячы на яго вачыма, поўнымі слез, спытала: — Што ж цяпер будзе? — і праіваца спрацаваная рука да грудаў».

Паміж Меерсам і Анеля ўзнік сваеасаблівы канфлікт у барацьбе за сына. І трэба сказаць, нягледзячы на гэтак кароткае барацьба і паміж імі і ў душы кожнага з іх. Меерс раліній зрабіў апошнюю спробу ўбаскрэсці свой вобраз у душы дурчонка і гэтым, можа быць, заваяваць маральнае права вярнуць сына, але дарэмна.

У гэтай напружанай складанай барацьбе перамагае чалавек у лепшым сэнсе гэтага слова, перамагае любюў бескарспіліва і чыста, Бацька адракаеша ад свайго шчасця дзеля шчасця свайго сына. Чалавек не хоча прысці пакуты жанчыне, якая ў чужым знайшла сваё роднае, дарагое, вяртавала некалі жыццё ад трагічнай Небілі. І гэты чалавек Меерс, ён заўсёды, кршыку ссутулены, крочыў на дарогу. Ён думаў пра сына. І яшчэ ён думае пра Лею... (спаленую фымаштаі жонку.—Н. П.) «Пра себе Меерс пакуль не думаў».

Так можа пісаць не сухі рэгістратар фактаў, а сапраўдны, мастак, глыбокі знаўца душы чалавека.

Н. ПЯТРОВІЧ.

СВЯТОЧНЫ СТОЛ

Вацяс РЭЙМЕРЫС.

Ад Клайпеды да Вільнюса  
Усё Літву абыйдзе  
І колькі шчасця вынесеш  
Ты з падарожжаў тых! —  
Сустрэнеш сэрны ветама,  
Што «спрач!» сказаў крмудзе,  
Радзімы далі сетама,  
Што даражэй за ўсіх.

Якой бы ў свята сцэкаю  
Ні йшоў пад асьнім небам.  
З гасцінаў усмешкаю  
Эспрацінаў тосцем быць.  
У боцы піва пеніша,  
Духмяным пахне хлебам  
І песня — дзетуціна  
Як жаўранак зніціх.

За будучыню ясную  
Ты паднімаеш келья,  
За нашу долю шчасную,  
За міру й працы дзень,  
Што пона лёгкармлюю,  
Што пона ад сэрца спелі,  
І за айчыню мую,  
Што к шчасцю нас вядзе.

І аюцца словы ўдзячнасці,  
Як нёманскія вояды,  
З літоўскай мовы пераклаў  
Алесь ЗВОНАК.

Антанас ВЕНЦЛАВА.

А СВЯНЦІМ

Дружа мой,  
Відавочу павер,  
Палымінаму слову паэта:  
І цыпер,  
І цыпер,  
І цыпер,  
Не магу я  
Забывць пекла гэта!

І да сённяшніх дзён  
Прад вачмі  
Страшнай зланыю  
Баракі маючы,  
Што набраклі  
Крыўд і слезы:  
Гэта — сны  
Пакутліва плачуць.

Зані тых,  
Што год дзевяць талад  
Тут скавалі на шыгах цагляных...  
І халзіў тут,  
Палавышым, кат  
У крыві гэтых вязыў бязвінных.

Не цыліў ён  
Галоў і красы —  
Вось забітых жанчым валам,  
Праз увесь лагер смерці  
Валікі —  
Скагаваных дзавей  
Чаранкі.

І арчай,  
Чым успышкі зарніч,  
Зыючы надміс  
Про тэмагіа \*),  
Тых,  
Хто з гэтых выхолзіў памніч  
У пакальным агоні  
Крэматорыя.

\*) для памяці (лацін.).

Тут ітагоўпамі людзі прайшалі,  
Пасмалочы смерці  
Праклёны,  
Вязьняў польскай, нарвежскай зямлі,  
Кіэўлян, парыжанаў  
І іншых.

Нагруваццаны  
Горы касей —  
Тут лягалі  
Аж чатыры мільёны  
Ды зламаны  
Усялякіх масцей  
Ноякі боіваю  
Трэмзячы сігонія.

Яны бачаць злавесныя сны,  
Каб ёнаў зрабіць Асянцімам,  
Каб яна ад пажараў вайны  
Захвалюлася  
Удзілым дымам.

Не, панове!  
Дарэмна не марце  
Свет схаваць  
Пад пылам  
Руін,  
Кожны з нас —  
На бясоннай варпе!  
Ляўзі ўсталі за мір,  
Як адзілі!

Нашы рукі  
Вавечна раскуты,  
Зноў налезць  
Ланцугі  
Не дазілі!  
Панымалі нашу  
Узімалі пакуты  
І маляў твае,  
Асянціма!

Пераклад Сцяпана ГАВРУСЕВА.

Сяргей ГРАХОЎСКІ

Калі ласка

Пачынаеша Нёман  
З уздзёнак празрыстых крыніч,  
Пачынаеша песня  
З гарачага сэрца,  
То спачатку яна,  
Як ручай, завініць,  
То, як Нёман увесну,  
Яна разалаеша.

Пачынаеша дружба  
У шчырай бясдзе заўжым,  
А гартуюць яе  
Непагоды, дадзмы, навалінічы,  
Каб машла яна,  
Каб ішла праз галы,  
Каб заўсёды была  
Жыватворчай крынічай.

Нашы провіды  
Змагаліся разам з бядой,  
А бацькоў пабрала  
Рашучасць да бою.

Нашы зямлі амытыя  
Нёмана светлай вадой  
І паітыя ў бітах  
Гарачай крмвёю.

Мы даўно загалі  
Усе пісігі  
Ад ворагоў атак,  
Ад сніножых граду,  
Будуць вена гарцы,  
Нічы сонца, сыягі  
І Dome Ураду,

Каб ніколі ніхто  
Не хліў галаву  
У трымоў, у распачы,  
Горы і скурсы,  
Каб злілася  
Вольная дайна Літвы  
З неймручоу песняй  
Май Беларусі,

Каб злілася рэкі,  
Дужалі сады,  
Каб ніколі не вялі  
Васноны краскі,  
Нашы сэрцы для дружбы  
Акрыты заўжым,  
Нашы дзверы адкрыты сябрам,  
—  
Калі ласка!

У харэаграфічным вучылішчы



Салістка балету... Прафесія, здаецца, як прафесія. Тое ж самае, як мастак, архітэктар або настаўнік. Той, хто думае так, не памыляецца ў адным: быць настаўнікам не менш працавіта, чым быць артыстам. Толькі не многія ведаюць, што шлях у балет — гэта жыццё і, асмельшыся сказаць, пакутлівы шлях. Не многія, хто марыў аб балетнай сцэне, трапілі на яе. І не таму, што былі закрытыя дзверы ў мастацтва. Не! Адым расчараванасцю, што, скончышы харэаграфічнае вучылішча (тармін навукаўна ў ім востом год), трэба працаваць і... вучыцца. Зноў вучыцца кожны дзень, старанна і цярдліва. Другія не вытрымліваюць фізічнай нарузкі. А фізічная нарузка салісткі балету — валазьяна.

Тым не менш многія юнакі і дзяўчаты з валайкім жаданнем прыходзяць у пачатку навукаўнага года ў харэаграфічнае вучылішча з аздамі аб прыкметы на вучобу. І гэта зразумела. Наш галдзач не раз з хвалаваннем глядзюць цудоўныя танцы ў выкананні майстроў беларускага балету А. Нікалаевы, С. Дрчына, Л. Раланавай і інш. Знаём з імі і маскоўскі глядзач. Гэтым поспехі прыйшлі ў выніку напружанай работы.

У гэтым не цяжка перака-

нацца, калі зайцеў у харэаграфічнае вучылішча ў час заняткаў. Вось клас старэйшай балетары, заслужанай артысткі рэспублікі Ніна Федараўна Младзінская. Яна выхоўвае дванаццаць дзевячак. Мы не адважымся называць іх будучымі балетарыямі, хоць яны ў вучылішчы трэй год. Іх будучыне вырашыць час. Але, калі істрапанай вучобе, можа ўспэшына сказаць: яны могуць стаць балетарыямі.

Заняткі пачынаюцца ў 9 гадзін раніцы. Дзевячаты ў лёгкім адзенні, нібыта перад валам на сцэну, збіраюцца ў залы рэпетыцыі тэатра оперы і балету. З першымі гукамі п'яна ў класе поўная цішыня. Зрэдку яе парухае спакойны голас Ніны Федараўны — яна абвешчае наступнае практыкаванне. І калі заплюшчыць вочы, здаецца, што ў класе нікога няма акрамя Ніні і валаікіх дзевячак. Толькі пільна прыслушанасць, можа пачуць стрыманасць, можа пахнуць дыханне дзевячак. Так, і ў гэтым майстэрстве: навукавіца танцаваль лёгка, зграбна.

Некалькі разоў Младзінская падыходзіць да вучані. Яе не усім здадзёўнае каардынацыя рухаў Наталы Карпенкі. Ніна Федараўна паказвае практыкаванне. Наташа прабуе

зрабіць так, як робіць Младзінская. Зразумела, атрымавацца яшчэ не зусім добра, але праз два-тры ўрокі мэта будзе дасягнута.

Калі назірае за заняткамі, становіцца зразумелай складанасць першых трох год валазьяна будучых майстроў балету. Настаўніца павінна вырашыць цэлы комплекс, ад якога залежыць далейшы лёс артыста. Гэта перш за ўсё пастаноўка тулава і ног, каардынацыя рухаў, самакантралю за рухамі, фізічная падрыхтоўка. Наколькі гэта удалося Младзінскай, можа бачыць па поспехах хліч б двух вучані: Наталі Карпенкі і Налі Светлавай. Нядаўна група вучыцця была ў Маскве і ўдзельнічала ў аглядзе харэаграфічных вучылішч. Карпенка і Светлава выканалі ансамблевы танец з балету «Шчаўкунчык» і атрымалі высокую аздаку.

Ды ці толькі пра іх адных можа гаварыць! З поспехам аваладоўваюць майстэрствам балету вучні старэйшых класаў Ала Вішнеўска, Ларыса Міхеда, Анатоль Жукоўскі і многія іншыя. Міхеда і Жукоўскі таксама ўдзельнічалі ў аглядзе і з поспехам выканалі дзутны танец з балету «Князь-возера». Яны пазналі і радасць першага выступлення перад глядачамі, калі ўдзельнічалі ў спектак-



Фота У. Крука.

# Прапаганда кнігі — творчая справа

## Работа сярод моладзі

Мінская гарадская бібліятэка імя Янкі Купалы абслугоўвае каля 800 моладых чытачоў. Большасць іх — гэта рабочыя газдзініцтвага, вазасіпіднага, электрамеханічнага завода і іншых прадпрыемстваў Беларускай сталіцы. Апрача гэтага бібліятэка арганізавала свае філіялы на заводзе жалезабетонных вырабаў, фарфараво-флісавым заводзе і на бісквітнай фабрыцы.

Значную работу правяла бібліятэка, каб паштоўніц свае кніжныя фонды. Для моладых чытачоў у бібліятэцы ёсць у дастаўковай колькасці творы К. Маркса, Ф. Энгельса, У. І. Леніна, літаратура па гісторыі камсамолу, аб уздзе моладзі ў абарону свай Радзімы, у сацыялістычным будаўніцтве, кнігі аб камуністычным выхаванні моладзі.

Вялікім поспехам у моладых чытачоў карыстаюцца выданні такіх спецыяльных серыяў, як «Бібліятэка наватара», «Бібліятэка камсамольскага актывіста», «Бібліятэка навуковай фантастыкі», лепшыя творы савецкай літаратуры.

Многа зроблена бібліятэкай, каб удзільна кіраваць чытаннем работ моладзі. Больш сур'ёзна і даўчата ідэяльна наведваюць бібліятэку. Яе абнавілі выдзі сваім чытачам у мінулым годзе 81 тысячу экзэмпляраў кніг, а за першы квартал бягучага года — 22 983 кнігі, з іх больш адной трэці складае грамадска-палітычная і навуковая літаратура. Задачы абнавілі Т. Кузняцова і бібліятэкарка Лідзія Абакумова, падбіраючы літаратуру для чытачоў, шырока выкарыстоўваючы планы чытання, выданні Дзяржаўнай бібліятэкі СССР імя У. І. Леніна, складаючы іх самі па запатрабаванні чытачоў.

Усё на абнавіліце прыставава да таго, каб глыбей раскрыць для моладых чытачоў вялікае ідэінае багацце нашай класічнай дараваўчай і савецкай літаратуры. Да паслуж чытачоў ёсць кніжнікі выстаўкі.

На невялікіх вартушках малалічача аформілі планы чытання на тэмы: «Жыццё выдатных бальшавікоў», «Нашы вялікія прадкі», «Героі прамадзёнскай і Вадкай Алічыннай

войнаў», «Гісторыя Ленінскага камсамолу», «На новыя працоўныя подзвігі!» і інш.

Многія чытачы пры падборы кніг карыстаюцца рэкамендацыйнымі спісамі і картатэкамі бібліятэкі па пытанні: «Што чытаць аб свай прафесіі пачынаючаму токару, слесару, будаўніку, краўцу», «Што чытаць работай моладзі аб камуністычных адносінах да працы», «Наватары прамісловасці БССР», «Што рэкамендуе чытаць па пытанні тэхнікі часопіс «Тэхніка моладзі», «Да саракагоддзя Ленінскага камсамолу» і інш.

Карысна паказаў сабе практыка выдання на абнавіліце спецыяльнага дзённіка, у якім бібліятэкар запісвае запатрабаванні сваіх чытачоў і іх прашаньні.

Разнастайныя запатрабаванні работай моладзі. Напрыклад, электраваршччык завода «Ударнік» Віктар Абрамаў прачытаў рад кніг на свай спецыяльнасці. Ён азначавае чытаць і літаратуру аб выдатных тэхніках рэвалюцыйнага руху. Галіна Літвіненка, лентачніца камвольнага камбіната, любіць чытаць кнігі аб камуністычных адносінах да працы. А шавец арцелі «Эканомік» Міхась Юдін чытае гадоўным чынам літаратуру ў галіне заалогіі.

Кніжны фонд абнавіліце бібліятэкі складае 45 000 кніг. Усё падбор іх у адпаведнасці з запатрабаванні чытачоў да пэўнай кніжкі. 150 моладых чытачоў па прыкладу бягучага года сістэматычна чытаць навуковыя кнігі па пытанні, якія найбольш іх цікавяць.

Добрая кніга дапамагае выходзіць моладзі ў камуністычным духу. Аб гэтым сведчыць сумленна праца чытачоў на вытворчасці, іх грамадска дзейнасць і актыўны ўдзел у культурна-масавай рабоце, якую праводзіць бібліятэка.

Гадоўная задача масавай бібліятэкі — добра арганізаваць работу хатняга абнавіліце, дзе бібліятэкар можа вымушць сваіх чытачоў, накіроўваць яго чытанне.

**М. МАСЕНЖНІК,**  
метадыст Дзяржаўнай бібліятэкі БССР імя У. І. Леніна.



Бібліятэка імя Янкі Купалы ў горадзе Мінску. На задку: загадчык аддзела бібліятэкі Т. Кузняцова выдае літаратуру камсамолкам — работнікам цукраварна-шакладнага цэха кандытарскай фабрыкі «Камунарка» Т. Нагорнай і шавцы атэлье мод Фота С. Чырэйкіна.

## У барацьбе з забабонамі

Часта збіраюцца ў сваёй бібліятэцы жыхары вёскі Палачаны Маладзечанскага раёна, каб пагаварыць з яе загадчыцай пра тое, што іх цікавіць у жыцці.

Клара Лявоўна Філіпава вельмі сустрэча наведвальнікаў і заўсёды стараецца адказаць на пытанні, параіць патрэбныя кніжкі, добры артыкул у газеце. Прыходзіць яна і ў бригады мясцовага калгаса, каб пагаварыць са сваімі чытачамі.

Вось у чырвоным кутку на жыўдэлагатой ферме калгаса імя Янкі Купалы сабраліся дзяркі і цяляці, каб пачытаць разам нумар абласной газеты «Чырвоны сцяг», на які звярнула іх увагу Клара Лявоўна. Сапраўды, тут надрукаваны цікавы артыкул!

І. Мудры, калгаснік з калгаса «Шлях Саветаў», расказавае ў ім аб тым, як ён пераўз і багатыя. Каля 20 год гэты чалавек з'яўляўся актыўным членам партыйскай секцыі пачынальнікаў.

Дзяўчаткам на ферме спадбаўся артыкул.

— Прадуў піша таварыш, — казала яму. — Дзякуй вам, Клара Лявоўна, што прынесьлі нам такую добрую газету.

Клара Філіпава запрасіла дзяўчат прыходзіць часцей у бібліятэку, дзе яны могуць шмат пачытаць і пачуць пра разлігі. Там сабралася літаратура аб паходжанні разлігі, аб класовай сутнасці, аб шкоднасці разлігі для забабонаў. Падарылі асабіста чытачы, якія часта тут бываюць. Прыгожа змешчана папка з газетных артыкулаў па асабістых і прыродазнаўча-навуковых пытаннях.

Частая ў бібліятэцы і кніжныя выстаўкі, многа тут розных плакатаў. Чытачам вельмі спадбаўся кніжны выставі на тэму «Аб паходжанні Сусвету». Чытаць прыродазнаўча-навуковую і асабіста літаратуру. Актыўны чытач тав. Пруднікў намаляваў прыгожыя бібліятэчныя плакаты на тэмы: «Разлігі — опіум народа», «Адкуль пайшоў чалавек» і рад іншых.

Многа людзей прыходзіць у Палачанскую бібліятэку: і па кнігі, і на розныя вечары, калектыўныя чытанні, гутаркі, агляды літаратуры, канферэнцыі чытачоў, вечары пытаньняў і адказаў, якія часта тут бываюць. Таму да ўдзелу ў канферэнцыі чытачоў на кнізе І. Емельяха «Паходжанне хрысціянскіх таістваў», першай канферэнцыі на асабіста чытачоў, К. Філіпава і члены бібліятэчнага савета вырашылі прыдзіць выкладчыкаў школы і медработнікаў. Намецілі прывесці калектыўны чытанні, гутаркі, зрабіць кніжны выставі. Падрыхтоўка ялася паўтара месца. Кніга І. Емельяха была ў бібліятэцы толькі ў двух экзэмплярах і таму яе прывісла чытаць калектыўна. Правадзі гутаркі ў чацвертай і пятрай бібліятэка, у чырвоным кутку жыўдэлагатой, у бібліятэцы і сельскім доме культуры.

На канферэнцыю сабраліся пажыллыя людзі і моладзь, больш 200 чалавек. Вельмі дасупна наставіла І. Шапоруна асабіста пытанне, як унікала вера ў чужадзейную сілу, на якой заснаваны хрысціянскія таіствы. Аб хрысціянстве, сутнасці гэтага абраду і шкоднасці яго для здароўя дзяцей расказаў фельдар К. Манькоў.

Наставіла І. Кавалеўская растлумачыла, што такое прычысце і споведзь і прывяла цікавы прыклад, як прычысціла дзе мужа. Знаходзіцца на тэрыторыі Заходняй Беларусі на вызвалення, тав. Кавалеўскі, будучы падлеткам, прыйшоў ірмачанца да ксядза. Той замест абраду прапанаваў, каб бацька Кавалеўскага прыходзіў да яго ў каню, а затым перахрысціў і адправіў яго. Гэты прыклад сведчыць аб тым, што самі багаслужыцелі не вераць у абрады і споведзі.

У заключэнне былі прамаманстра-

ваны карціны на антэрэлігійныя тэмы.

Удзельнікі канферэнцыі слухалі прамоўна ў вялікай цікавасці і выказалі пажаданне, каб падобныя мерапрыемствы праводзіліся часцей.

Учытаючы тое, што сярод насельніцтва ёсць веруючыя людзі і што многія жыхары вёскі цікавіцца прыродазнаўча-навуковымі і асабіста пытанні, бібліятэка пачала рыхтаваць новае мерапрыемства.

На гэты раз вельмі выкарыстаны брашуры Г. Гурала «Аб веры ў бога» і В. Вагуслаўскага «Веды ў бога». На гэтых брашурах на ўсіх бригадах калгаса былі праведзены калектыўныя чытанні і гутаркі.

Удзельнікі канферэнцыі чытачоў, якія асабіста наступныя пытанні: «Які чаму ўнікала вера ў бога?», «Неабгрунтаванасць веры ў бога?», «Веды — сіла, рэлігія — крыніца басельніцтва, цемры», «Каму служыць рэлігія і кім яна патрыманніца?».

На канферэнцыі выметлі актыўны чытачы бібліятэкі: калгасніца Рагіна Трапашка, якая скончыла дзесяці класаў, калгаснік Іван Дуло, спрталіны станиці Палачаны Пётр Ракецік.

У выніку праведзенай работы павялічылася цікавасць да асабіста літаратуры. Кнігі з антэрэлігійнай тэматыкай карыстаюцца пяр выдатным поспехам у чытачоў. Хопі іх у бібліятэцы мала: некалькі назваў — і тым толькі па атэму экзэмпляраў, іх прапанаваў ўжо больш 40 чалавек.

Шкара прайшла гутарка на кнізе Г. Шкава «Ші ёсць жыццё на іншых планетах?», падрыхтаваная выкладчыцай кніжкі Т. Шапорунай. Гутарка праведзена з жывадыма ў чырвоным кутку, у бригадах калгаса імя Янкі Купалы і ў сельскім доме культуры.

Асабіста ўвагі заслугоўвае вечар на тэму «Рэлігія — опіум народа». Т. Шапоруна ў сваім дакладзе прывяла шмат цікавых прыкладаў і дамаманствала вопыты, якія выкрывалі хітрыкі рэлігійных прапаваннікаў. Напрыклад, паранос марганіваксіла калію яна злучыла з канцэнтратам сярня кіслата, у выніку атрымаўся самазатэпанне. Або такі вопыт: зусім не-

прыжмы надпіс, зроблены слабым растворам хлорыстага кобальту, пры падаграванні рабіўся сінім. Такаса было паказана, як абнаўляюцца абрамы. Пасля загадчыца бібліятэкі выметліла з аглядам асабіста літаратуры.

Добра прайшоў вечар, падрыхтаваны на тэму «Навука і рэлігія аб наўдзеве Сусвету». Праграма вечара складалася з даклада, бібліятэчнага агляду літаратуры і дамаманствала навукова-папулярнага фільма «Сусвет».

Вельмі цікавы наведальніцтва вечары пытаньняў і адказаў на прыродазнаўча-навуковыя тэмы.

Бібліятэка таксама сістэматычна арганізаваў калектыўны чытанні прыродазнаўча-навуковыя і асабіста матэрыялаў з масцоўных тэм.

Прапаганда навукова-апабіста матэрыялаў дэса звязана з работай сельскага лекторыя. Да кожнай лекцыі, якая праводзіцца ў клубе, бібліятэка рыхтуе ніжнюю выставі або агляд літаратуры. Так, пасля дэска на тэму «Раваніна дэска і асабіста матэрыялаў з масцоўных тэм. Аб гэтым сведчыць запісы ў чытацкіх фармулярах. Напрыклад, часта барэ такія кнігі калгасніца В. Фалей. Вельмі любіць чытаць яна сельскагаспадарчы Б. Кладкоўскі. Звычайна ён цікавіцца мастацкай і сельскагаспадарчай літаратурай. Але, калі рыхтавалася канферэнцыя чытачоў па брашурах Т. Гурала «Аб веры ў бога» і В. Вагуслаўскага «Веды ў бога», тав. Філіпава парэкамендавала яму прачытаць іх. Ён не адмовіўся, а прывісла зваць кнігі ў бібліятэку, папрасіў даць яму што-небудзь прачытаць пра Сусвет.

Палачанская сельская бібліятэка настаяліца змагаецца за тое, каб усё працаўнікі калгаса імя Янкі Купалы аразумелі шкоднасць рэлігійных забабонаў і сталі актыўнымі ўдзельнікамі новага жыцця.

**Н. КРАУЧАНКА,**  
намеснік дырэктара Маладзечанскай абласной бібліятэкі.

## Сябра і дарядчык

Летась Гародзькаўская сельская бібліятэка Валожынскага раёна па рэспубліканскім агляду культурына-асветных устаноў атрымала званне «Лепшая сельская бібліятэка рэспублікі». Тут вельмі добра наладжана прапаганда сельскагаспадарчай літаратуры.

Загадчык бібліятэкі Мікалай Патроніч Асіповіч — пажыллы чалавек з паштоўнай адукацыяй — многа займаецца прапагандай сельскагаспадарчых ведаў і перадаюча вопыту ў калгаснай вытворчасці.

Раз на тыдзень у бібліятэцы ён праводзіць гутаркі, калектыўныя чытанні і агляды новых кніг па сельскай гаспадарцы, сістэматычна наладжвае абмеркаванне артыкулаў з газет і часопісаў, пастаноў партыі і ўрада. Спачатку слухачоў было часам тры-чатыры чалавекі, але затым найбольш жаданы бібліятэкару людзі: радыяны калгаснікі, звынявыя, дзяркі, механізатары. Часам і і такую аўдыторыю сабраць было цяжка, і там Мікалай Патроніч ішоў да калгаснікаў дамоў, у праўдзеве калгаса, на фермы.

На калгасных сходках, пасляжонных прашаньні, вытворчых нарадах, сесіях выканкома бібліятэкар пастаянна выдзе прапановы кнігі, шмуде новых чытачоў. У выніку бібліятэка пачалі наведваць бригадзір трактарнай бригады В. Аламейка, саломік М. Сілік, пастух І. Загорскі, конох А. Дурко, старшыня рэваліўнай камісіі М. Станкевіч і многія іншыя.

Бібліятэкар добра аразуміў, што асноўны масавы мерапрыемства — канферэнцыя чытачоў, тэматычных вечароў, бібліятэчных аглядаў, паўтара аператыўна інфармацыя аб кнігах, каб новая літаратура спеачасова даходзіла да чытачоў.

У бібліятэцы з'явіліся кніжныя выставі «Новыя кнігі», рэкамендацыйны спісы літаратуры. Бібліятэкар М. Асіповіч вышывае гэтыя спісы таксама і ў праўдзевыя, і ў чырвоным кутку жыўдэлагатой фермы, і ў паштоўнай сельскагаспадарчай бібліятэцы.

Як час рэваліўнай калгаснай настанавы «Уперад», Мікалай Патроніч сістэматычна злучаецца ў ёй невялікія спісы навінак літаратуры, часта суправаджаючы іх заўвагамі аб кнігах. Варта адзначыць і правільны падыход бібліятэкара да абслугоўвання розных груп чытачоў калгаснікаў. У сувязі з раванізацыяй машына-трактарных станцыяў механізатары трактарных бригад, якія абслугоўвалі мясцовую сельскагаспадарчы «Крайна Саветаў», сталі калгаснікамі. Бібліятэкар інер часты госьць сярод механізатараў. Ён праводзіць гутаркі пра эканомію саручага, пра абслугоўванне палязоўных бригад у час веснавых палязоўных работ, арганізаваў агляды кніг па тэхніцы, калектыўныя чытанні спецыяльнай літаратуры, наладжвае выпусе бавяўчых лістоў. Тут жа прадуе і бібліятэка-перасоўка.

Зімоў ў калгасе «Крайна Саветаў» ўпершыню быў створаны гурток па навуковым і эканаміі калгаснай вытворчасці, члены якога — бригадзіры, звынявыя, жывдэлагаты, кі-

раўнікі калгаса. Для ўдзельнікаў гуртка ў бібліятэцы арганізавана апаўнаважана кніжная выставі. Бібліятэка рыхтуе вечар на тэму «У што абмодзіцца калгасу цэнтнер збожжя, мяса, малака?» і наглядную агітацыю, дэя аздэстроўвае эканамічны пераўтварэнні калгаса за апошні гады.

У паштоўнай чырвоная кутка жыўдэлагатой фермы рагулярна вышываюцца званкі аб ходзе выканання дзяржаўна сацыялістычных абавязанстваў, правозіцца гутаркі, калектыўныя чытанні. Для найбольш падрыхтаваных жывдэлагатой аглядаў бібліятэкі складае планы чытання сельскагаспадарчай літаратуры.

Для работнікаў феры падарылі выразкі з газет на розныя тэмы, сістэматычна арганізаўваюцца кніжныя выставі, афармляюцца плакаты.

Важна падкрэсліць, што наглядная агітацыя Гародзькаўскай сельскай бібліятэкі — не аздабленне есцен, а асця ў руках бібліятэкара, лектараў, агітатараў. Далежны наглядны агітацыі шырока выкарыстоўваюцца актывам чытачоў у іх выступленні на тэматычных вечарах, канферэнцыях, у гутарках з калгаснікамі і моладдзю.

Актыўнае ўважанне ў жыццё калгаса, жаданне дасягаць кожным калгасніку дасягнуць прапоўрых поспехаў спрымаў росту аўтарытэту бібліятэкі і яе аглядачы. Да Мікалай Патроніча пачалі звяртацца не толькі па кнігах, але і па парадаў па тэму ці іншым пытанні. Гэта паказала бібліятэкару арганізаваць «Стод дзёнак», выдзелены на асабіста літаратуры юрыдычнай і дэваліўна літаратуры. «Стод дзёнак» прыносіць чытачам нямаля карысці.

Напрыклад, тав. Ізгорскі, член рэваліўнай камісіі, атрымаў сігнал аб разабараванні калгаснай саломы. Спратрабілася абмеркаць січці і вызначыць іх вагу ў цэнтнерах. Як практычна гэта зрабіць — ніхто з калгаснікаў не ведаў. Тады тав. Ізгорскі звярнуўся за загаліцца бібліятэкі: ці няма чаго-небудзь у кніжках па гэтым пытанні? Прагледзшы літаратуру, бібліятэкар знайшоў патрэбны адказ у «Дзевяці кніжках старога Іосіфа Станкевіча і інш.

Ізгорска ідзе ўжо не пра тое, каб кнігі чыталі ў кожнай калгаснай сям'і, — гэтая задача Гародзькаўскай бібліятэкі даўно вырашана. Бібліятэка абслугоўвае звыш 600 чытачоў, з якіх 250 — калгаснікаў. Патрэба сабіцца, каб кожны член калгаснай сям'і карыстаўся бібліятэчнай кнігай.

**В. БУРАН.**

## У бібліятэках Смалевіцкага раёна

Сельскагаспадарчая арцель імя Максіма Горькага ў мінулым годзе набыла для свай бібліятэкі 340 экзэмпляраў кніг. Бібліятэкай зааглявае інвалід Алічыннай вайны Аляксандр Сінік. Надаюна ён зрабіў паштоўны абод, заіснаўся 22 чытачы. Цяпер кнігамі калгаснай бібліятэкі карыстаюцца 98 хлэбароў.

**Е. МІХАЛЕВІЧ**

За апошні час дэбная бібліятэка правяла са сваімі чытачамі канферэнцыю на тэму «Запаведы У. І. Леніна моладзі» і абмеркаванне

раману «За годым год» У. Карпана і «Крыніцы» І. Шамякіна.

У пасёлку Жоліна надаюна адбыўся літаратурны вечар на тэму «Вобора У. І. Леніна ў мастацкай літаратуры».

У Смалевіцкім раёне працуюць больш стэ грамадскіх прапагандастаў кніжкі, якія заагляваюць бібліятэка-перасоўкамі. У мінулым годзе яны зрабілі амаль 19 тысяч кнігавыдач.

**А. МЕЛАМЕД.**

## Да сэрца чытачоў

Пяць год загадвае Лазоўскай сельскай бібліятэкай Ганна Варанцова, чалавек сур'ёзны, ініцыятыўны, які любіць і ведае сваю справу.

Ганна Варанцова раней працавала настаўніцай, і на новай рабоце яе першыя памочнікі — вучні. Трэба наведвацца ў бібліятэку — і адразу гэтую навіну разнісць да ўсё дамы калгаснікаў вучні — самія найбольш актыўныя і цікавыя чытачы.

Каб лепш абслугоўваць чытачоў, пачалі ствараць у бригадах перасоўкі. Першая перасоўка бібліятэка была створана ў вёсцы Уздзевічы, якой пажадаў загадаць дырэктар сяроднай школы Сяргей Луцін. І хоць ён вельмі заняты свай асноўнай работай у школе, але зааглядае перасоўкай працяжка і цяпер. У мінулым годзе паслужылі перасоўкі карысталася 80 чытачоў, з іх 38 калгаснікаў. Ён выдзелена 1 783 кнігі. Акрамя гэта, тав. Луцін прапанаваў шырока даслаць, праўдэ 20 гутарак, рэгулярна наладжвае абмеркаванне прачытаных кніг.

Паступова перасоўка

рабета набывала ўсё большы размах. Цяпер ва ўсё іі бригадах калгасаў «Камітэры» і імя Сталіна працуюць бібліятэкі-перасоўкі, якімі заагляюць сельскія камсамольцы. Добрым прапагандастам кнігі правяла сабе вучанца 10 класа камсамолка Зіна Кашанская. З 28 дзяроў вёскі Шумоўка яна абслугоўвае 24. 46 чытачоў за год — прачытала 460 кніг.

У мінулым годзе актыўна бібліятэкі паставілі перад сабой задачу — абслужыць кнігай кожны калгасны двор. У гэтую справу была прыцягнута і хата-чытанні. Падлічылі навуны кніжны фонд. Высветлілася, што ўсяго кніг 6 470 экзэмпляраў, а двароў у сельскае 490. На пасляжонны савета бібліятэкі склаў план работы.

Вядома, што складзі план няцяжка. Больш складана прасачыць за тым, каб усё перасоўкі і кнігапошчы працавалі бездакорна, каб яны ўмеа абслугоўваць сваіх чытачоў. І трэба вельмі асабіста, што актыўна бібліятэкі на чале з Ганнай Варанцовай даслачулі паштоўна лісты. За ўзорнае абслугоўванне сельскай насельніцтва Лазоўскай бібліятэцы Клімвінскага раёна па выніках агляду культдасетустаноў было прысвоена званне «Лепшая сельская бібліятэка рэспублікі».

Па-роўнаму шукаюць шляхі да сэрца чытачоў бібліятэкарка Ганна Варанцова і яе шматлікі актыўны. У кожным асобным выпадку патрэбен індывідуальны падыход, умненне зацікавіць той кнігай, якая можа мець вельмі карысна. Бібліятэкарка звярнула ўвагу на тое, што найбольш шмат карыстаюцца мастацкай літаратурай і менш — грамадска-палітычнай і сельскагаспадарчай.

Што тут можна прыдумаш? Аказваецца прыкладна інакш можна зрабіць многае. У вёсцы Лазоўска пасля вайны засталася толькі шэсць невялікіх сядоў, але многія калгаснікі выказалі жаданне засесці іх. І тут на дапамогу прыйшла бібліятэкарка, яна раіла калгаснікам кнігі па садоўніцтву. У калгасе памыталі такія выкладкі, пра якіх вельмі многа гаворкі. Гінулі ў калгасе пчола і ніхто не ведаў, як выратаваць іх. Калгасніку-чыла-

ру А. Гаўрылаву дапамагла Ганна Варанцова. Яна параіла кнігі, і пчола былі выратаваны ад атручвання хімікатамі, якімі апырсквалі лён.

Варанцова аказвае дапамогу і калгаснаму актыву. Бригадзір першай палязоўчых бригад калгаса «Камітэры» т. Сафранова і вучотчыя трактарных бригад тт. Кавалёва і Мацварэў з'олелі праводзіць на арганізаваць працу ўлік у свайх бригадах звакуючых літаратуры, якую яны атрымалі ў свай бібліятэцы.

Асабіста ўвагу і клопата даваць калгаснікі. Яна ўлічвае тое, што яна вельмі заняты і ў полі ці на ферме, дзе ішч хатняй работы ў іх многа. Ганна Варанцова часта наведвае такіх жыхароў, расказвае ім пра кнігі, якія могуць дапамагчы выхоўваць дзяцей, лепш весці хатнюю гаспадарку.

Вось калгасніца Настася Шырма. Ёй 50 год. За мінулы год яна прачытала 20 кніг. У не фармулярны зноўдзель і сельскагаспадарчы, і грамадска-палітычны і мастацкую літаратуру. Але найбольш яна ці-

кавіцца літаратурай аб выхаванні дзяцей у школе і сям'і. І бібліятэкара заўсёды прыносіць ёй патрэбныя кнігі.

